

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV [i.e. VI]. Explicatur Chrysostomus, & ab errore Semipelagianorum
vindicatur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

mes prævias non petat, vitatur processus in infinitum. Afferendum ergo est, quod in utroque testimonio, quando ait D. Thomas, *Ad sublim. testimonio, quando ait D. Thomas, gratiam non remanere ad gratiam disponentis, gratiam non remanere, nisi gratia nomine liberam intelligamus arbitrium*: non excludit gratiam actualis auxilii, sed doni habitualis, & nomine liberi arbitrii, non videtur contrapositione ad gratiam actualem, sed habitualem.

111 Dices: D. Thomas loco primò citato in fine cap. articuli ait: *Ad gratiam gratum facientem habentem, ex solo libero arbitrio se homo potest preparare.* Et in resp. ad 4. docet quod etiam ad fidem habentem aliquis se preparare potest per id quod in naturali ratione est: Ergo S. Doctor ad se præparatum ad gratiam & ad fidem, excludit necessitatem omnis doni supernaturalis, tam actualis, quam habitualis. Quod potest confirmari ex ultimo testimonio, ubi ex eo probat non requiri gratiam ut homo disponatur ad gratiam, quia cum dispositio non sit aquanda forma, non est necessarium quòd actus disponentes ad gratiam, excedant naturam humanam: At hæc ratio pari efficacia excludit necessitatem doni actualis, ac doni habitualis: Ergo idè quod priùs

112 Respondeo ex ipso D. Thoma quodlib. 1. art. 1. quòd quando dicitur homo se preparare ad gratiam vel ad fidem, ex se, vel per se, non liberum arbitrium, aut per id quod est in naturali ratione &c. non excluditur necessitas auxilii divini; sicut nec quòd dicitur ignis ex se calefacere, excluditur necessitas cœlestis motus. Idem docet in 2. ad Annibal. dist. 29. art. 4. ad 3.

113 Ad confirmationem: dicitur D. Thomà non dixisse quòd actus disponentes ad gratiam non sint illi adæquandi absolute, æqualitas enim, quoad ordinem saltem, requiritur; sed dixit non esse illi adæquandos eam æqualitate quàm meritis adæquatur cum præmio. Unde quando inulit non debere excedere naturam humanam, cum eodem addito est accipiendum; scilicet sicut illà excedit meritum. Et hoc verum est, nam meritum excedit taliter humanam naturam, quòd perat illam evectam ad aliam naturam, per donum scilicet gratiæ habitualis quàm fit homo patericeps naturæ divinæ, quem excessum non habere actus ad gratiam præparantes, cum non petant naturam humanam elevatam ad participationem divinæ naturæ, sed tantum in ordine supernaturali per auxilia gratiæ constitutam.

114 Obijces ultimò: D. Thomas in supplem. 1. art. 4. ait: *Opera extra charitatem facta, non sunt meritoria ex condigno, neque æterni, neque temporalis alicuius boni apud Deum, sed quia divinam bonitatem decet, ut ubicunque dispositionem invenit, proficitionem adiciat, ideo ex merito congrui dicitur aliquis mereri aliquid bonum per opera bona extra charitatem facta.* & secundum hoc opera ista ad triplex bonum valent: scilicet ad temporalium consecutionem, ad dispositionem ad gratiam, & ad assuetudinem bonorum operum. Quibus verbis S. Doctor aperte proficitur, hominem per bona opera naturalia mereri de congruo aliquid bonum, & per illa ad gratiam se disponere.

115 Respondeo quòd quando D. Thomas docet quòd opera extra charitatem facta, homo de congruo promereri potest aliquid bonum, non loquitur de bono supernaturali, & ad ordinem gratiæ pertinente, sed de bono temporalis, & ad ordinem naturæ spectante, quare addit quòd illa opera valent ad temporalium consecutionem.

Tom. II.

A Quando verò subjungit, quòd illa opera valent etiam ad dispositionem ad gratiam, intelligendus est de dispositione, non positiva, id est habente connexionem positivam cum gratia: neque etiam de dispositione negativa infallibili, id est omne impedimentum receptioni formæ excludente (hanc enim, ut infra dicemus, homo lapsus non potest habere ex facultate naturæ, & viribus liberi arbitrii) sed de dispositione negativa fallibili, id est aliquid impedimentum receptioni formæ excludente: solumque intendit S. Doctor, quòd per exercitium bonorum operum quæ extra charitatem fiunt, mitigantur passiones, & remouentur plura peccata quæ gratiam demerentur, & quibus homo clauderet Deo ostium cordis, & divinæ gratiæ plura & majora poneret obstacula: unde addit, quòd *illa opera valent ad dispositionem ad gratiam, & ad assuetudinem bonorum operum.*

§. IV.

Explicatur Chrysofomus, & ab errore Semipelagianorum vindicatur.

138 Chrysofomus in quibusdam locis videtur docere, Deum suâ gratiâ nostras non prævenire voluntates, sed nostram electionem & consensum expectare, ut nobis primam gratiam & vocationem largiatur. Nam hom. 12. in Epist. ad Hebræos hæc scribit: *Oportet nos eligere primum quæ bona sunt, & tunc ipse quæ sua sunt introducit: non antecedit nostras voluntates, ne cedatur arbitrium; cum autem nos elegerimus, tunc multam nobis offert auxiliacionem.* Et homil. 17. in Joan. ad illa verba, *Conversus autem Iesus, sic ait: Hinc admoneri possumus, Deum suis in nos beneficiis nostris non prævenire voluntates, sed à nobis incipiendum esse; sed cum nos prompto paratogue animo ad suscipiendam gratiam exhibemus, tunc multas nobis offert salutis occasiones.*

139 Propter hæc & similia testimonia, Vazquez hic disp. 91. cap. 8. latissime probare conatur Chrysofomum, & alios ex Patribus Græcis, in errorem Semipelagianorum esse lapsos; additque Cassianum, Chrysofomi Discipulum, à suo Magistro hunc errorem, quem habet collat. 13. didicisse. Et cap. sequenti, prolixè refert expositiones Theologorum ad præfata testimonia, quas omnes parvipendet, & totis viribus conatur evertere.

140 Ab hoc tamen errore, seu potius calumnia, rectè Chrysofomum vindicat noster Sixtus Senensis, lib. 3. Biblior. annotat. 101. & ait. Joannem OEcolampadium Lutherana hæresis professorem, hunc errorem illi Sancto Doctori primò imposuisse, refertque plura hujus sancti Patris testimonia, quibus apertè gratiam prævenientem admittit, & docet initium nostræ justificationis esse gratiam Dei, & non nudam naturam, totamque Semipelagianorum doctrinam evertit. Nam homilia de Adam & Eva tomo 1. hæc scribit: *Omnium bonorum affectuum, atque operum, & omnium studiorum, omniumque virtutum, quibus ab initio fidei ad Deum tenditur, Deum profiteamur authorem, & non dubitemus ab ipsius gratia omnia hominis merita provenire, per quam etiam fit ut aliquid boni & velle incipiamus & facere.* Videri etiam potest homil. 12. in 1. ad Corinthios, ad verba illa Apostoli, *Quid habes quod non accepisti?* Et homil. 38. ad populum

F Antio-

Antiochenum, & pluribus aliis locis expressè docet initium fidei & bonæ voluntatis, ex Deo, & non ex nobis, & à Dei gratiâ præveniente, non verò à libero hominis arbitrio, ortum ducere. Unde patet quàm vanus fuerit labor Vazquezii, & quàm inutiliter ac otiosè defudaverit, ad demonstrandum Chrysostrum cum Semipelagianis sensisse, & in eorum errores incidisse. Et mirum est, illum Authorem alia Patrum testimonia exponere, & nolle in eodem sensu piè interpretari Chrysostrum, cujus verba eandem explicationem sine vi patiuntur. Unde

141 Ad primum testimonium suprâ relatum, in primis dici potest cum Sixto Senensi, ubi suprâ, quòd Chrysostrum ibi loqui videtur de gratia habituali & sanctificante, ad cujus adeptionem prærequiritur motus liberi arbitrii ad illam disponens, quem motum & dispositionem à gratia actuali & præveniente procedere, Chrysostrum ibi non negat, & in aliis locis suprâ citatis affirmat. Quòd si quis contendat, Chrysostrum ibi loqui de gratia actuali, non solum de habituali: Secundo responderi potest, illum solum intendere, gratiam actualem non antecedere voluntates nostras, antecedentiâ necessitante, & impediente liberum consensum & cooperationem liberi arbitrii, qualem Manichæi contra quos agit, docebât; At enim, *Omnia Dei sunt, non ita ut liberum arbitrium ledatur.* Et postea subdit: *Non antecedit voluntates nostras, ne ledatur arbitrium.* Sic enim S. Thomas hic art. 1. ad 1. & 3. contra Gentes cap. 90. interpretatur Damascenum dicentem: *Omnia quidem præcognoscit Deus, non autem omnia prædeterminat;* & dicit, Damascenum his verbis solum intendere excludere prædeterminationem imponentem necessitatem, ut in rebus naturalibus, non autem prædeterminationem cum liberrate compositam.

142 Ad alium locum ex hom. 17. in Joan. respondet Joannes à S. Thoma, ipsum fuisse insigniter à quibusdam depravatum, illumque legi debere juxta editionem Veneram Francisci Zileri an. 1183. in qua sic legitur: *Conversus Iesus, & videns eos sequentes, dicit eis: quid queritis? Hinc admoneri possumus, Deum suis in nos beneficiis nostras prævenire voluntates, nec à nobis incipiendum esse; sed cum nos prompto, paratogue per illum animo, ad suscipiendum gratiam exhibemus, tunc multas nobis offert salutis occasiones, & confert.* Ita restitutus est locus. Et rectè, nam omnino inconsequens erat, ex illis verbis, *Conversus Iesus &c.* inferre Deum nostras non prævenire voluntates suis beneficiis, cum potius oppositum sequatur. Si enim conversus Dominus, prior eos interrogavit & affatus est: ergo prior prævenit. Quomodo ergo potuit dicere Chrysostrum, hinc, id est ex isto loco, nos admoneri, nostras voluntates non præveniri Dei beneficiis, cum totum oppositum sequatur? Si verò alia lectio Chrysostrum sustineatur, tunc juxta primam solutionem respondendum est, ipsum loqui de gratia sanctificante, quam Deus non immittit nobis, nisi prius nos disponamus: hanc tamen dispositionem ex Deo esse, Chrysostrum non negare.

Sententia Molinae rejicitur.

Dico ultimò: nullam esse legem statutam homini facienti quod in se est ex facultate naturæ, Deus infallibiliter conferat auxilia gratiæ.

Probatur primò ex Concilio Arausicano a. can. 6. ubi damnatur qui dixerit, sine gratiâ Dei credentibus, volentibus, desiderantibus, & pulsantibus nobis misericordiam conferri: conferretur autem, si esset talis lex statuta: Ergo illa admittenda non est.

Dices, Concilium in illo canone solum proscribere errorem Semipelagianorum, qui ponebant aliquale meritum, & moralem causalitatem in operibus naturæ, respectu primæ gratiæ & vocationis supernaturalis; non tamen damnare illos qui licet adjungant gratiam facientibus quod in se est ex facultate naturæ, & virtutibus liberi arbitrii, omne tamen meritum & causalitatem moralem à naturæ operibus excludunt respectu divinæ gratiæ.

Sed contra primò: Concilium damnat eos qui asserunt, credentibus, volentibus, desiderantibus, & pulsantibus, misericordiam conferri: Ergo damnat etiam eos qui asserunt auxilia gratiæ dari ex misericordia, & non ex justitia, vel debito, facientibus quod in se est ex facultate naturæ; & consequenter eos qui operi naturali gratiam infallibiliter annexunt, etiam absque merito & causalitate morali.

Secundo, falsum est quòd Semipelagiani aliquale meritum in operibus naturæ respectu primæ gratiæ constituerent. Nam Faustus & Celsianus Semipelagianorum Coriphæi & Amelignani, expressè docebant quòd illa invidia fidei & bonæ voluntatis, quæ asserunt esse in nobis ex nobis, & ex virtutibus liberi arbitrii, non erant meritoria auxiliorum gratiæ. Faustus enim lib. 1. de libero arbitrio cap. 17. sic ait: *sed ante omnia arrogantiam laboris resugiamus, nec nobis quidem de eius meritis vendicemus.* Et Celsianus collat. 13. cap. 13. inquit: *Et nihilominus gratia Dei semper gratuita perseverat.* Et cap. 14. *Præsertim namque est Deus, occasione sibi tantummodo à nobis, bono voluntatis oblata, ad hæc omnia conferenda.* Et in hoc sensu Semipelagianorum errorem intellexisse videtur Hilarius in Epist. ad Augustinum, cum refert ipsos asseruisse: *Nec negari gratiam præcedere dicatur talis voluntas, quæ tantummodo cum querat, non autem quidquam ipsa iam valeat.*

Tertiò, sicut S. Prosper & alii SS. Patres interebant ex doctrina Cassiani, & aliorum Semipelagianorum, asserentium homini desiderantibus, pulsantibus, & facienti quod in se est ex facultate naturæ, infallibiliter conferri gratiam, sequi illam secundum merita nostra dari: *Nec enim inquit Prosper suprâ relatus) nullius meriti esse potest petentis fides, querentis pietas, pulsantis instantia.* Et ut arguit Augustinus lib. 2. contra duas Epist. Pelagian. capite 8. *Si sine Dei gratiâ, per nos incipit cupiditas boni, ipsum captum erit meritum, cui tanquam ex debito, gratia venit advenit, ac sic gratia Dei non gratis donabitur, sed secundum meritum nostrum dabitur.* Ita etiam nobis argumentari licet contra Molinam, & ostendere sequi ex ejus doctrina, gratiam ex meritis & non gratuito, nec ex misericordia, sed ex justitia, à Deo conferri. Etenim quidquid datur